

Справка

Март 2017 г.

CPT/Inf(2017)3

Справките се издават под егидата на Изпълнителния секретар на КПИ. Те имат за цел да представят стандартите на КПИ по ключови въпроси, без да претендират за изчерпателност, особено що се отнася до препратките към докладите от посещенията на КПИ.

Имиграционно задържане

Въведение

- Имиграционното задържане в основния фокус на работата на КПИ. Комитетът е осъществил стотици посещения в места за задържане на имигранти и е разработил подробен набор от стандарти.
- Стандартите на КПИ се основават на правните принципи, произтичащи от международни инструменти (в областта на правата на човека) като Европейската конвенция за защита правата на човека (ЕКПЧ)¹, „Двадесет насоки относно принудителното връщане“ на Комитета на министрите², релевантните договори на ООН и Директивата на ЕС относно връщането от 2008 г.³
- Чуждестранен гражданин може да бъде лишен от свобода след (предполагаемо) нарушение на законодателството, регламентиращо статута на чужденците като незаконно влизане, незаконно пребиваване и т.н. Често това задържане, известно като „имиграционно задържане“, съставлява форма на административно задържане в повечето държави – членки на Съвета на Европа.
- Съгласно член 5 от ЕКПЧ тази форма на лишаване от свобода е разрешена, при условие че действието се предприема с цел депортиране или с цел предотвратяване на неразрешено влизане в страната. Лишаването от свобода на незаконни мигранти не бива да бъде нито произволно, нито да е автоматично следствие от (предполагаемо) нарушение на законодателството относно статута на чужденците. С други думи, имиграционното задържане трябва да се прилага по изключение, да бъде пропорционално и в резултат на това да бъде индивидуална мярка, необходима за предотвратяване на незаконна имиграция.

¹ По-специално членове 3, 5 и 8.

² CM(2005)40 окончателен, 9 май 2005 г.; по-конкретно насоки 10 и 11.

³ Директива 2008/115/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 16 декември 2008 година относно общите стандарти и процедури, приложими в държавите членки за връщане на незаконно пребиваващи граждани на трети страни. Директивата се прилага за всички държави – членки на Европейския съюз без Обединеното кралство и Ирландия. Доколкото се прилага за лицата, които влизат на територията на определена държава без разрешение, тя се прилага за Дания и за асоциираните към Шенген страни (Исландия, Лихтенщайн, Норвегия и Швейцария).

- В съответствие с административната си природа имиграционното задържане не трябва да има наказателен характер: то не е санкция или наказание. Затова на задържаните имигранти трябва да бъдат осигурени режим и материални условия, подходящи за правното им положение.
- „Търсещите убежище лица“ не са „задържани имигранти“, независимо че могат да станат такива, ако молбата им за предоставяне на убежище бъде отхвърлена и разрешителното им за пребиваване в страната бъде отнето.

1. Задържане като крайна мярка

- Лишаването от свобода съгласно законодателството за чужденците трябва да се налага като **крайна мярка след внимателен и индивидуален преглед на всеки случай**. Освен това продължаващата необходимост от задържане трябва да бъде обект на периодично преразглеждане. Необходимо е да се разработят и прилагат винаги, когато е възможно алтернативни мерки (невключващи задържане)⁴.
- В случаите, в които **търсещите убежище лица** бъдат лишени от свобода, като мярка, налагана по изключение, докато чакат решението по тяхната молба, на тези лица трябва да им бъдат осигурени широк спектър от гаранции, съответстващи на статута им, които надхвърлят приложимите гаранции за незаконните мигранти, и да бъдат настанени отделно от чуждестранните граждани, които не са подали молба за международна закрила⁵.
- Ако членовете на едно семейство са задържани съгласно законодателството за чужденците, необходимо е да се положат всички усилия, за **да се избегне разделяне на семейството**⁶.
- КПИ е изразил становище, че продължителното задържане на лица съгласно законодателството за чужденците **без ограничение във времето и с неясни перспективи за освобождаването им** лесно може да бъде приравнено на нечовешко отношение⁷.

2. Гаранции по време на задържането

- Всеки случай на лишаване от свобода трябва да се основава на надлежна индивидуална заповед за задържане, до която да има лесен достъп в учреждението, където е задържано съответното лице; заповедта за задържане следва да бъде изготвена още в началото на лишаването на лицето от свобода или възможно най-скоро след това. Това основно изискване се прилага и за незаконните мигранти, лишени от свобода. Освен това основните гаранции за лица, задържани от правоприлагащите служби, ще бъдат подсилени, ако за всяко такова лице се води отделно и подробно досие за задържането му, в което да се вписват всички аспекти на това задържане и всички действия⁸, предприети във връзка с него.

---

⁴ [Малта: посещение от 2004 г., параграф 14; Сърбия и Черна гора: посещение от 2004 г., параграф 65.](#)

⁵ [19-ти Общ доклад за дейността на КПИ, параграф 76; Испания: посещение от 2014 г., параграф 9.](#)

⁶ [Германия: посещение от 2005 г., параграф 56; 19-ти Общ доклад за дейността на КПИ, параграф 87.](#)

⁷ [България: посещение от 2008 г., параграф 29.](#)

⁸ [19-ти Общ доклад за дейността на КПИ, параграф 85.](#)

- На задържаните незаконни мигранти още от самото начало на лишаването им от свобода трябва да бъдат обезпечени три **основни права** по същия начин както на другите категории задържани лица. Тези права включват: (1) правото на достъп до адвокат; (2) правото на достъп до лекар и (3) възможността за съобщаване на роднина или на трето лице по избор на задържаното лице за наложената му мярка за задържане⁹.
- Правото на **достъп до адвокат** следва да включва правото да се води разговор с адвокат насаме, както и правото на достъп до правни консултации по въпроси, свързани с пребиваването, задържането и депортирането. Това предполага, че когато незаконните мигранти нямат възможност да наемат адвокат и да му заплатят възнаграждение за услугите, на тях трябва да им бъде осигурен достъп до правна помощ¹⁰.
- Всички новопристигнали задържани лица трябва възможно най-скоро да бъдат **прегледани от лекар** или от квалифициран медицински работник, който впоследствие ще докладва на лекаря¹¹.
- **Информирането на роднина или на трето лице** по избор на задържания за наложената му мярка за задържане се улеснява значително, ако на незаконните мигранти бъде разрешено да задържат мобилните си телефони по време на лишаването им от свобода или най-малкото да имат достъп до тях¹².
- В допълнение към тези три основни гаранции международното право признава правото на задържаните незаконни мигранти да поискат **консулска помощ**. Същевременно, тъй като не всички незаконни мигранти биха искали да установят контакт със своите национални органи, упражняването на това право следва да бъде оставено на преценката на съответното лице¹³.
- Задържаните незаконни мигранти следва да бъдат **уведомени** изрично, без забавяне и на език, който разбират, **за техните права** и за **процедурата**, приложима в техния случай. За тази цел на всички задържани имигранти трябва системно да бъде предоставян документ, в който е включена посочената информация; документът трябва да бъде достъпен на езиците, използвани най-често от засегнатите лица, и при необходимост, трябва да се осигурят услугите на устен преводач. Засегнатите лица трябва да потвърдят писмено, че са били уведомени за правата си на език, който разбират¹⁴.
- При необходимост чуждестранните граждани трябва да получават съдействие от квалифицирани **устни преводачи**. Използването на други задържани като преводачи по принцип следва да се избягва¹⁵.
- На задържаните незаконни мигранти трябва да бъдат осигурени всички възможности да поддържат **пълноценни връзки с външния свят**, както и да имат редовен достъп до телефон или до техните мобилни телефони¹⁶.

⁹ [19-ти Общ доклад за дейността на КПИ, параграф 81.](#)

¹⁰ [19-ти Общ доклад за дейността на КПИ, параграф 82.](#)

¹¹ [19-ти Общ доклад за дейността на КПИ, параграф 82.](#)

¹² [19-ти Общ доклад за дейността на КПИ, параграф 82.](#)

¹³ [19-ти Общ доклад за дейността на КПИ, параграф 83.](#)

¹⁴ [Нидерландски Антили: посещение от 2007 г., параграф 36; Румъния: посещение от 2006 г., параграф 61.](#)

¹⁵ [България: посещение от 2010 г., параграф 53.](#)

¹⁶ [Унгария: посещение от 2015 г., параграф 70; 19-ти Общ доклад за дейността на КПИ, параграф 79; Сърбия и Черна гора: посещение от 2004 г., параграф 78.](#)

- Необходимо е да се осигури възможност на задържаните незаконни мигранти **да се консултират текущо с адвокат или с лекар, да бъдат посещавани** от представители на НПО, членове на семействата им или други лица по техен избор, и да поддържат с тях контакт по телефона¹⁷.
- В интерес както на задържаните имигранти, така и на служителите от персонала е да има ясни **вътрешни правила** във всички места за лишаване от свобода, като копия от тези правила трябва да бъдат достъпни на подходящ набор от езици¹⁸.
- Задържаните незаконни мигранти трябва да разполагат с **ефективно правно средство за защита**, което да им осигури възможност за произнасяне в кратки срокове от страна на съдебен орган по въпроса за законосъобразността на тяхното лишаване от свобода. Този съдебен преглед трябва да включва устно изслушване с правна помощ, предоставяна безплатно на лица, които не разполагат с достатъчно средства, и устен превод (при необходимост). Освен това задържаните незаконни мигранти следва изрично да бъдат **информирани за съществуващото правно средство за защита**. Нуждата от продължаващо задържане следва **периодично да се преразглежда от независим орган**¹⁹.

3. Подходящи помещения

- **Затворът** по определение не е подходящо място за задържане на лица, които не са нито заподозрени, нито осъдени за престъпление²⁰.
- Задържаните имигранти често първоначално са държани в „**места за задържане във входните пунктове**“, **транзитни зони на летищата и полицейски управления**. Очевидно тези места често са неподходящи за настаняване на хора, особено за продължителен престой. Следователно периодът от време, който задържаните имигранти прекарват на такива места, следва да бъде сведен до абсолютния минимум²¹ (тоест, по-малко от 24 часа).
- Лицата, задържани съгласно законодателството за чужденците, следва да бъдат настанявани в **центрове, специално предназначени за тази цел**, които предлагат материални условия и режим, съобразени с правното положение на тези лица. Следва да се обръща внимание на проектирането и изгледа на такива помещения с цел доколкото е възможно да бъде избегнато всякаво впечатление за затворническа среда²².
- **Задържаните жени** трябва да бъдат настанявани в помещения, отделени от тези, в които се настаняват задържани мъже, а личната им неприкосновеност да бъде гарантирана²³.

---

¹⁷ [19-ти Общ доклад за дейността на КПИ, параграф 87.](#)

¹⁸ [19-ти Общ доклад за дейността на КПИ, параграф 88.](#)

¹⁹ [19-ти Общ доклад за дейността на КПИ, параграф 86.](#)

²⁰ [Ирландия: посещение от 2014 г., параграф 19.](#)

²¹ [7-ми Общ доклад за дейността на КПИ, параграф 27.](#)

²² [Малта: посещение от 2008 г., параграф 51.](#)

²³ [Гърция: посещение от 2011 г., параграф 38.](#)

4. Подходящи материални условия за по-продължително пребиваване (над 24 часа)²⁴

- Центровете за задържане на мигранти трябва да бъдат **подходящо обзаведени, чисти и в добро състояние**, и да осигуряват **достатъчно жизнено пространство** с оглед на броя на задържаните лица²⁵.
- Тези центрове трябва да разполагат с достатъчно **осветление** (включително дневна светлина), **вентилация** и **отопление**²⁶.
- Във всички места, в които няма постоянно присъствие на членове на персонала, е необходимо да се инсталират **звънци за повикване**²⁷.
- Необходимо е всички задържани лица:
  - да получат **легло** или спално място, чист **матрак** и чисти **одеяла**²⁸;
  - да имат лесен достъп до **тоалетна**, включително през нощта²⁹;
  - да получават редовно и безплатно базов **комплект санитарни материали** (включително подходящи количества сапун, прах за пране, тоалетна хартия, шампоан, прибори за бръснене, паста и четка за зъби)³⁰;
  - да имат достъп до **душ и гореща вода**³¹;
  - да имат възможност да носят собствените си **дрехи** по време на престоя си, ако тези дрехи са подходящи, и при необходимост да се осигурява прането и зашиването им³²;
  - да получават необходимите средства и принадлежности, за **да поддържат чистота в помещението, в което живеят**³³;
  - да разполагат със **заклучващо се място за съхранение** на личните им вещи³⁴;
  - да имат достъп до **храна** и до **питейна вода**³⁵. При осигуряването на храна следва да се отчитат религиозните изисквания и навиците на хранене на чужденците³⁶.

---

²⁴ [Гърция: посещение от 2013 г., параграф 51.](#)

²⁵ [„Бившата югославска република Македония“: посещение от 2014 г., параграф 113.](#)

²⁶ [Украйна: посещение от 2002 г., параграф 62.](#)

²⁷ [Гърция: посещение от 2011 г., параграф 38.](#)

²⁸ [Гърция: посещение от 2007 г., параграф 25.](#)

²⁹ [Гърция: посещение от 2011 г., параграф 38.](#)

³⁰ [Гърция: посещение от 2011 г., параграф 38.](#)

³¹ [Гърция: посещение от 2013 г., параграф 51.](#)

³² [Хърватия: посещение от 2007 г., параграф 37.](#)

³³ [„Бившата югославска република Македония“: посещение от 2014 г., параграф 120.](#)

³⁴ [Хърватия: посещение от 2007 г., параграф 35.](#)

³⁵ [Унгария: посещение от 2005 г., параграф 53.](#)

³⁶ [„Бившата югославска република Македония“: посещение от 2014 г., параграф 120.](#)

5. Свободен режим

- Условието на задържане на незаконните мигранти следва да отразяват същността на тяхното лишаване от свобода, като включват малко ограничения и режим на разнообразни дейности. В рамките на мястото за задържане лицата трябва да бъдат **възможно най-малко ограничавани в свободата си на движение**³⁷.
- Задържаните незаконни мигранти по принцип трябва да имат свободен достъп до **физически упражнения на открито** през целия ден (тоест, значително повече от един час дневно), а местата за упражнения на открито следва да бъдат подходящо оборудвани (с пейки, навеси и пр.)³⁸.
- **Колкото по-дълъг е периодът, през който лицата са задържани, толкова по-разнообразни следва да бъдат дейностите**, които им се предлагат³⁹. Целенасочените дейности в контекста на задържани мигранти могат да включват, редом с другите, езикови курсове, курсове по ИТ или компютърни курсове, градинарство, изкуства и занаяти, готварски умения и дейности за опознаване на други култури⁴⁰.
- Центровете за задържане на мигранти трябва да предоставят достъп до **дневно помещение, радио/телевизия и вестници/списания**, както и до **други подходящи средства за отдих** (например настолни игри, тенис на маса, спортове)⁴¹, **библиотека и молитвено помещение**⁴². Всички помещения за колективно използване следва да бъдат оборудвани с маси и столове в съответствие с броя на задържаните лица⁴³.
- Презумпцията трябва да бъде в полза на свободни **свиждания** за задържани чуждестранни граждани. Помещенията за свиждане трябва да позволяват на задържаните имигранти да се срещат при свободни условия с роднини и приятели, които ги посещават, а обстановката им да е съобразена с присъствието на деца (да включва и място за игра на деца). Ако по изключение бъде преценено за необходимо да се наложат ограничения по отношение на конкретен чужд гражданин, това трябва да бъде направено въз основа на индивидуална оценка на риска⁴⁴.
- На задържаните имигранти трябва да бъде осигурена възможност за свиждане няколко пъти седмично. Като минимум трябва да им бъде разрешено поне едно свиждане от един час на седмица⁴⁵.
- Задържаните имигранти следва да имат **достъп до компютри** и до интернет телефония или скайп връзка, както и базов достъп до Интернет⁴⁶.

---

³⁷ [19-ти Общ доклад за дейността на КПИ, параграф 79.](#)

³⁸ [Унгария: посещение от 2015 г., параграф 42; Франция: посещение от 2010 г., параграф 43; Украйна: посещение от 2009 г., параграф 62.](#)

³⁹ [Кипър: посещение от 2013 г., параграф 45.](#)

⁴⁰ [Дания: посещение от 2014 г., параграф 78; Обединеното кралство: посещение от 2012 г., параграф 120.](#)

⁴¹ [„Бившата югославска република Македония“: посещение от 2014 г., параграф 113.](#)

⁴² [„Бившата югославска република Македония“: посещение от 2014 г., параграф 120.](#)

⁴³ [Гърция: посещение от 2013 г., параграф 72.](#)

⁴⁴ [Чешка република: посещение от 2014 г., параграф 41; Нидерландия: посещение от 2011 г., параграф 72; Унгария: посещение от 2009 г., параграф 44; Австрия: посещение от 2014 г., параграф 49.](#)

⁴⁵ [Германия: посещение от 2010 г., параграф 44.](#)

⁴⁶ [Дания: посещение от 2014 г., параграф 82; „Бившата югославска република Македония“: посещение от 2014 г., параграф 133.](#)

6. Квалифициран персонал

- Охранителният персонал в центровете за задържане на имигранти трябва да бъде внимателно подбран и да му бъде осигурено подходящо обучение⁴⁷.
- Персоналът трябва да притежава добре развита компетентност в областта на **междупличностната комуникация и културната чувствителност**, като се имат предвид различните културни среди на задържаните. Освен това поне част от служителите следва да имат съответни **езикови познания**⁴⁸.
- Те също така трябва да бъдат обучени **да разпознават евентуалните симптоми на стресови реакции**, проявявани от задържаните лица, и да предприемат подходящи действия⁴⁹.
- Наличието на **служители мъже и жени в персонала** може да има благоприятно въздействие върху общата атмосфера в мястото за задържане и да допринесе за създаването на нормална обстановка в него⁵⁰. Необходимо е да се осигури присъствието на служители жени в персонала на всички учреждения, в които са настанени задържани жени.⁵¹
- Атмосферата в местата за задържане на имигранти не бива да бъде близка до тази в затворите, което означава, че персоналът, който работи в местата за задържане на имигранти, **не бива да бъде екипиран с палки, белезници или лютив спрей за защита**⁵².

7. Дисциплина, изолация и средства за имобилизация

- Що се отнася до **дисциплината**, трябва да бъдат приети по установения ред и прилагани на практика ясни процедури за това; наличието на „сиви зони“ включва риска от възникване на неофициални (и неконтролируеми) системи⁵³. В този контекст КПИ препоръчва:
  - да се изготвят официални дисциплинарни правила в центровете за настаняване на чужди граждани, задържани съгласно законодателството за чужденците. Тези правила трябва да предоставят на задържаните лица правото да бъдат изслушани във връзка с твърдения за извършени от тях нарушения и правото да обжалват пред по-висшестоящ орган наложените им санкции;
  - да се приеме ясна дисциплинарна процедура, която да осигурява на задържаните лица правото да бъдат уведомявани писмено за обвиненията срещу тях и правото да призовават свидетели от свое име⁵⁴.

⁴⁷ Люксембург: посещение от 2015 г., параграф 111; Чешка република: посещение от 2014 г., параграф 37.

⁴⁸ Люксембург: посещение от 2015 г., параграф 111; Чешка република: посещение от 2014 г., параграф 37.

⁴⁹ Люксембург: посещение от 2015 г., параграф 111; Чешка република: посещение от 2014 г., параграф 37.

⁵⁰ Гърция: посещение от 2013 г., параграф 79.

⁵¹ Малта: посещение от 2004 г., параграф 61.

⁵² Норвегия: посещение от 2011 г., параграф 38; Латвия: посещение от 2011 г., параграф 36.

⁵³ Малта: посещение от 2004 г., параграф 64.

⁵⁴ 19-ти Общ доклад за дейността на КПИ, параграф 88; Украйна: посещение от 2009 г., параграф 71; България: посещение от 2008 г., параграф 44; Франция: посещение от 2006 г., параграф 76.

- В случай че бъде наложена **изолация** (например поради съображения за сигурност), на засегнатите чужди граждани следва да бъде предоставено копие от съответното решение и информация за възможностите за обжалване на наложената мярка пред външен за институцията орган, изолацията трябва да бъде ограничена във времето и за нея да се води отделен регистър (в който да се вписва цялата информация като дата и час на влизане и на напускане, основания за изолацията и др.)⁵⁵.
- Изолираните задържани лица трябва да разполагат с място за отдих, лесен достъп до тоалетни помещения и редовен достъп до душ, а също така най-малко един час движение на открито всеки ден и достъп до четиво⁵⁶.
- Обичайното използване на **белезници** срещу задържани имигранти, когато те напускат мястото за задържане като например при прехвърлянето им в болница, е непропорционална мярка; използването на средства за имобилизация трябва да се решава за всеки отделен случай и въз основа на принципа на пропорционалност⁵⁷.

8. Механизми за мониторинг и за подаване на жалби

- Независимият мониторинг на местата за задържане на незаконни мигранти е важен елемент за предотвратяване на малтретирането и в по-общ план, за осигуряване на задоволителни условия на задържането. За да бъдат напълно ефективни, мониторинговите посещения трябва да бъдат чести и без предизвестие. Освен това органите за мониторинг трябва да разполагат с правомощия да разговарят насаме с незаконните мигранти и следва да разгледат всички въпроси, свързани с тяхното третиране (в т.ч. материалните условия на задържане, регистрите за задържане и друга документация, упражняване на правата на задържаните лица, здравни грижи и пр.)⁵⁸.
- Ефективните процедури по **обжалване** са основна гаранция срещу малтретирането в местата за задържане на имигранти. Що се отнася до тези процедури, задържаните имигранти трябва да разполагат с възможности да подават жалби както в съответното учреждение, така и извън него, и да имат поверителен достъп до подходящ орган, който да се произнася по жалбите им⁵⁹.

9. Подходящи здравни грижи

- **Медицинският преглед на всички новопристигнали задържани** лица е в интерес както на задържаните, така и на персонала, особено за идентифициране на лица, застрашени от самонараняване, проверка за заразни болести и навременно регистриране на всякакви наранявания⁶⁰.
- Всички новопристигнали задържани лица трябва да преминат през цялостен **медицински преглед** (включително преглед за заразни болести) от лекар или от квалифициран медицински работник, който впоследствие докладва на лекар, възможно най-скоро след постъпването им⁶¹.

⁵⁵ [19-ти Общ доклад за дейността на КПИ, параграф 88](#); [Украйна: посещение от 2009 г., параграф 71](#); [България: посещение от 2008 г., параграф 44](#); [Франция: посещение от 2006 г., параграф 76](#).

⁵⁶ [Украйна: посещение от 2009 г., параграф 71](#); [България: посещение от 2008 г., параграф 44](#).

⁵⁷ [Нидерландия: посещение от 2011 г., параграф 56](#); [Малта: посещение от 2004 г., параграф 67](#).

⁵⁸ [19-ти Общ доклад за дейността на КПИ, параграф 89](#).

⁵⁹ [Обединеното кралство: посещение от 2012 г., параграф 136](#); [Испания: посещение от 2011 г., параграф 97](#).

⁶⁰ [Швеция: посещение от 2015 г., параграф 37](#).

⁶¹ [Швеция: посещение от 2015 г., параграф 37](#).

- **Записът, който се изготвя след медицински преглед** на задържано лице, независимо дали е новопристигнало или не, трябва да включва:
  - (i) пълно изложение на обективните медицински констатации, направени въз основа на извършен щателен преглед на лицето;
  - (ii) отбелязване на направените от лицето изявления, релевантни за медицинския преглед, включително всякакви твърдения за малтретиране, изказани от него;
  - (iii) наблюденията на лекаря в светлината на (i) и (ii) за съответствието между направените твърдения и обективните медицински констатации.

Също така **резултатите** от всички прегледи, включващи горепосочените изявления и заключенията на лекаря, следва да бъдат предоставени на разположение на задържаното лице и на неговия адвокат⁶².

- Когато бъдат регистрирани **наранявания**, съвпадащи с твърдения на задържаното лице за малтретиране (или които свидетелстват за малтретиране дори и при липса на подобни твърдения), информацията за това следва незабавно и системно **да се довежда до знанието на съответния прокурор**, независимо от желанието на засегнатото лице⁶³.
- Необходимо е да се съблюдава **медицинската тайна** по същия начин, както и в общността извън съответното място за задържане; по-специално медицинските досиета на незаконните мигранти не бива да бъдат достъпни за немедицинския персонал, а напротив, трябва да се държат под ключ от медицинската сестра или от лекаря. Нещо повече, всички **медицински прегледи** следва да бъдат извършвани така, че служителите от охранителния персонал да не чуват и – освен при изрично поискване от медицинското лице в определени случаи – да не виждат прегледа⁶⁴.
- Във всички центрове за задържане на незаконни мигранти е необходимо ежедневното присъствие най-малкото на **лице с призната квалификация на медицинска сестра**. Това лице трябва по-конкретно да извършва първоначалната медицинска проверка на новопристигналите (в частност за заразни болести, включително за туберкулоза), да приема исканията за преглед от лекар, да осигурява предоставяне и раздаване на предписаните медикаменти, да води медицинската документация и да следи общите хигиенни условия⁶⁵.
- В случаите, в които служителите от медицинския и/или сестринския персонал не могат да направят правилна диагностична оценка поради езикови бариери, те трябва да могат без забавяне да се ползват от услугите на квалифициран **устен преводач**⁶⁶.
- Задържаните незаконни мигранти трябва да бъдат напълно **информирани за лечението**, което им се предлага⁶⁷.

---

⁶² [Австрия: посещение от 2014 г., параграф 46.](#)

⁶³ [Австрия: посещение от 2014 г., параграф 46.](#)

⁶⁴ [19-ти Общ доклад за дейността на КПИ, параграф 92.](#)

⁶⁵ [19-ти Общ доклад за дейността на КПИ, параграф 91.](#)

⁶⁶ [19-ти Общ доклад за дейността на КПИ, параграф 92.](#)

⁶⁷ [19-ти Общ доклад за дейността на КПИ, параграф 92.](#)

- На задържаните лица трябва да се предостави подходящ достъп до **психологическа помощ и психиатрични грижи**⁶⁸. Също така е необходимо да се осигурят процедури и обучения за предотвратяване на **самонаранявания и самоубийства**⁶⁹.

10. Грижи за уязвими лица (по-специално деца)

- Необходимо е да бъдат въведени специални процедури за **проверка**, предназначени да откриват жертви на изтезания и други лица в уязвимо положение, на които трябва да се предоставят подходящи **грижи**. В този контекст КПИ смята, че са необходими **разумни алтернативи** на задържането за някои уязвими категории лица. Сред тези категории са, освен други, жертви на изтезания, жертви на трафик, бременни жени и кърмачки, деца, семейства с малки деца, възрастни хора и хора с увреждания⁷⁰.
- КПИ би искал да припомни своята позиция, съгласно която следва да се положат всички усилия, за **да се избегне лишаването от свобода на дете незаконен мигрант**⁷¹.
- Когато по изключение **деца са държани заедно с родителите си в център за задържане**, лишаването от свобода трябва да бъде за възможно най-кратък срок. Майката (или всяко друго лице, което основно се грижи за детето) и детето трябва да бъдат настанени в помещение, задоволяващо техните особени нужди⁷².
- КПИ се присъединява към Комитета на ООН по правата на детето, който смята, че „[в] приложение на член 37 от Конвенцията [за правата на детето] и на принципа за най-добрия интерес на детето **непридружени или отделени от семействата си деца като правило не бива да бъдат задържани**. Задържането не може да бъде обосновано само с това, че детето е непридружено или е отделено от семейството си, с неговия миграционен статут или статут на пребиваване, или с тяхната липса“⁷³. Освен това други органи на Съвета на Европа като Парламентарната асамблея⁷⁴ и Комисаря по правата на човека⁷⁵ са заявявали, че деца без придружители не бива да бъдат задържани⁷⁶.

⁶⁸ [Финландия: посещение от 2014 г., параграф 36.](#)

⁶⁹ [Гърция: посещение от 2015 г., параграф 117.](#)

⁷⁰ [Унгария: посещение от 2015 г., параграф 51; Дания: посещение от 2014 г., параграфи 77-79; Кипър: посещение от 2013 г., параграф 33; Обединеното кралство: посещение от 2012 г. \(септември\), параграфи 132 и 133; 19-ти Общ доклад за дейността на КПИ, параграфи 75 и 76; Малта: посещение от 2008 г., параграф 68.](#)

⁷¹ [19-ти Общ доклад за дейността на КПИ, параграф 97.](#)

⁷² [Кипър: посещение от 2013 г., параграф 36; Чешката република: посещение от 2014 г., параграф 32.](#)

⁷³ Комитет по правата на детето, Общ коментар № 6 (2005) относно „Третиране на деца без придружители и на деца, отделени от семействата си, извън тяхната страна на произход“, CRC/GC/2005/6, 1 септември 2005 г., параграф 61.

⁷⁴ Парламентарна асамблея на Съвета на Европа, Резолюция 1707 (2010) относно задържането на лицата, търсещи убежище, и на незаконните мигранти в Европа, 28 януари 2010 г., параграф 9.1.9 и Резолюция 2020 (2014) относно алтернативите на задържането на деца имигранти, 3 октомври 2014 г., параграф 3.

⁷⁵ Комисар по правата на човека, Позиция относно правата на малолетните и непълнолетните мигранти с нередовен статут, CommDH/PositionPaper(2010)6, 25 юни 2010 г.

⁷⁶ [Финландия: посещение от 2014 г., параграф 29.](#)

- Възможно най-скоро след като на властите стане известно присъствието на **непридружено ненавършило пълнолетие дете**, квалифицирано лице трябва да проведе първоначален разговор с него на език, който детето разбира. Необходимо е да се направи оценка на **конкретните уязвимости** на детето, включително с оглед на неговата възраст, здравословно състояние, психосоциални фактори и други нужди от закрила (включително произтичащи от насилие, трафик на хора или травма)⁷⁷. Необходимо е да се положат всички усилия за улесняване на незабавното му освобождаване от мястото за задържане и настаняването му при по-подходящи грижи⁷⁸.
- Всяко **непридружено или отделено от семейството си дете**, което е лишено от свобода, трябва да получи бърз и безплатен достъп до правна и друга подходяща помощ, включително да му бъде назначен **настойник/попечител** или **представител**⁷⁹, който да го информира за правното му положение и ефективно да защитава интересите му. Необходимо е да бъдат въведени и механизми за текущ мониторинг на качеството на настойничеството/попечителството⁸⁰.
- **Децата** трябва да бъдат настанявани само в **центрове, предназначени да задоволяват техните специфични нужди** и персоналът трябва да е съставен от подходящо обучени мъже и жени⁸¹.
- За да бъде ограничен рискът от експлоатация, следва специално да бъдат предвидени **жилищни помещения**, подходящи за **деца**, например като те бъдат отделени от възрастните, освен ако се прецени, че в най-добрия интерес на детето е това да не се прави. Такъв би бил случаят например, когато децата са заедно със своите родители или други близки роднини. В тези случаи е необходимо да се положат всички усилия, за да се избегне разделяне на семейството⁸².
- На децата, лишени от свобода, трябва да се предложи набор от конструктивни **дейности** (с особен акцент върху възможностите за детето да продължи образованието си)⁸³.

---

⁷⁷ [19-ти Общ доклад за дейността на КПИ, параграф 98.](#)

⁷⁸ [Дания: посещение от 2014 г., параграф 77.](#)

⁷⁹ [„Бившата югославска република Македония“: посещение от 2014 г., параграф 122.](#)

⁸⁰ [19-ти Общ доклад за дейността на КПИ, параграф 98.](#)

⁸¹ [Гърция: посещение от 2015 г., параграф 108.](#)

⁸² [19-ти Общ доклад за дейността на КПИ, параграф 100.](#)

⁸³ [19-ти Общ доклад за дейността на КПИ, параграф 99.](#)